

Pólitík snýst um lýðheilsu

Borgarstjóri segir skipulagsmál beintengd heilsu íbúanna. Nú sé borgin í endurskoðunarfasa til að auka hreyfingu þeirra og þar með bæta heilsu

■ ■ ■ Gunnhildur Arna Gunnarsdóttir

„Pólitík er ekkert annað en lýðheilsa, bara svolítið róttækari,“ sagði Dagur B. Eggertsson læknir og borgarstjóri á fundi lækna-ráðs föstudaginn 9. október í hringsal Landspítala. Salurinn var þéttsetinn þar sem Dagur fór yfir hvernig læknar hafa haft áhrif á uppbyggingu Reykjavíkurborgar og hvernig borgin gæti ýtt undir heilsusamlegra lífverni. Í þessu samhengi nefndi hann til að mynda bæði Guðmund Björnsson og Guðmund Hannesson sem tóku þátt í borgarmálunum á fyrri hluta 20. aldar.

„Það að berjast fyrir auknu heilbrigði í samhengi við skipulag borga og bæja er ekki endilega vinsælt þó að það sé gríðarlega gagnlegt,“ sagði Dagur. „Með samspili borgarmyndunar og ójöfnuði erum við að sjá nýja mynd af faröldrum. Offita er einn af þeim,“ sagði borgarstjórinn. „Það vekur mikil viðbrögð í samfélaginu hvernig við tölum um þetta eða hvort við tölum um offitu sem heilbrigðisvanda,“ sagði hann um leið og hann lagði áherslu á hversu mikilvægt væri að skipulagið hvetti til hreyfingar.

Heilbrigðisglæraugun sett upp

„Það má segja að við séum í endurskoðunarfasa þegar kemur að læknisfræði og borgarskipulagi. Við erum að ræða og fjalla um áhrif skipulags á heilsu og þurfum að hafa heilbrigðisglæraugu á öllu sem við gerum,“ sagði Dagur og fór yfir tölfræði The Centers for Disease Control and Prevention, CDC, sem hefur safnað gögnum um offitu í Bandaríkjunum allt frá miðjum 9. áratugnum. Niðurstöðurnar hafi sýnt sláandi þróun á stuttum tíma. Allt frá því að 10-15% íbúa í helmingi fylkjanna hafi glímt við ofþyngd í kringum 1990 í að 20% gerðu það á aldamóta-

Dagur B. Eggertsson borgarstjóri var gestur lækna-ráðs í hringsalnum í nóvember. Hann sagði frá áhrifum lækna á skipulagsmál í gegnum tíðina. Myndir/gag

árinu. Fimm árum síðar hafi sú tala verið komin í 25% og enn vaxið.

„Ofþyngd er nátend stétt og stöðu, hún er nátengd ójöfnuði,“ sagði Dagur og að það blasti við af ítarlegum tölum frá Bandaríkjunum. Hann benti á að til væru gögn hér á landi um þyngd grunnskólabarna langt aftur í tíma. „Við eigum þau ekki grafískt sett upp,“ sagði hann. „En við eigum einstakt tækifæri til að segja íslensku söguna.“

Hann rakti hvernig landsmenn voru á hraðferð í átt að ofþyngd 2010-2011 miðað við tölur sem teknar vorusaman fyrir OECD. Hins vegar voru ákveðnar vís-bendingar um það að margir áhættuþættir heilbrigðis hafi batnað eftir hrun. Hreyf-ing sé lykillaþáttur.

Skipulagið hefur áhrif á heilsu

„Áhrif borgarskipulags á lífshætti, eins og hreyfingu, er mikill.“ Bandaríska stofnunin Clean Air Act hafi ráðist í

mikla gagnasöfnun í Bandaríkjunum sem sýndi það. „Þau sýna að það skiptir máli í hvernig borgarhverfi þú býrð fyrir það hvernig þú hreyfir þig,“ sagði hann og að umhverfið hefði áhrif á heilsu; eins og ofþyngd og þunglyndi.

„Það er línulegt samband á milli hreyf-ingar og þess hvort þú býrð í þéttri og blandaðri byggð eða dreifðri. Það skiptir til að mynda máli hvað skólinn er langt frá heimili þínu og hve langt er í næsta græna svæði,“ sagði hann og vísaði í tölur.

„Lífurnar á að hreyfa sig aukast um 20% ef útivistarsvæði er innan 1 kílómetra fjarlægðar frá heimilinu, um 21% ef skóli er innan þessa marka, 23% þegar þéttleiki byggðar eykst um fjórðung og 19% þegar þjónustan eykst um fjórðung,“ sagði hann. „Þetta er ástæðan fyrir því að við viljum að innan aðalskipulags Reykjavíkur sé útivistarsvæði innan 300 metra frá sem allra flestum heimilum.“ Það eigi við um 93% heimila í borginni.

